

EKF: Távoktatás felsőfokon – informatikus könyvtáros szakon

Forgó Sándor, Hauser Zoltán, Kis-Tóth Lajos

A 90-es évektől kezdve az egeri tanárképző főiskola általánosan képző főiskolává vált. A főiskolán az oktatómunka mellett szaktudományi alapkutatások és alkalmazott kutatások is folynak. A 7500 hallgatóval és 640 dolgozóval működő intézmény a XXI. század társadalmi és gazdasági kihívásainak megfelelően alakítja oktatási rendszerét. A megnövekedett hallgatói létszám indokolja további korszerű oktatási formák (nyitott és távoktatás) alkalmazását.

Intézményünk több mint negyed évszázada végez székhelyen kívüli felnőttoktatást (levelező, majd kijárással módosított), 10 éve pedig távoktatási tevékenységet. Megjelentek a nyomtatott eszközökkel támogatott szakképzési formák, majd a kutató- és fejlesztőmunka eredményeként az elektronikus médiumokkal (CD-vel) támogatott, illetve az internet alapú levelezéses távoktatás. A technológiaváltás következtében ezek újultak meg a Médiainformatika Intézet e-learninges képzésfejlesztési terveiben. Az elektronikus alapú nyitott képzés fejlesztési irányát az e-learning (hálózati on-line) tanulás formájában indított *informatikus könyvtáros* szak jelentette, amelyet 2002-ben akkreditált a Magyar Akkreditációs Bizottság (MAB).

Előzmények

A távoktatás az Eszterházy Károly Főiskolán a 90-es évek elején jelent meg, intézményi szinten 1996-tól vált stratégiai jelentőségű fejlesztési törekvéssé. Haladó hagyományaink közé tartozik, hogy az intézmény a 70-es évektől kezdve működtetett kihelyezett tagozatot Budapesten.

Elsőként a Közép-Magyarországi Regionális Távoktatási Központ alközpontjaként kezdtük meg működésünket. Korábban az intézmény kihelyezett tagozatai Budapesten működtek, a egyik első távoktatási kezdeményezés Erdélyben, Csíkszeredán indult, és a szociálpedagógus, majd az angol, földrajz és biológia szakos tanárképzésre is kiterjedt; ekkor a tanárok utaztak. 1993-ban kerültünk kapcsolatba a hágeni székhelyű Távoktatási Egyetemmel (Fernuniversität), majd később BME Távoktatási Központjával (a Premissza program keretében), és az Ózdi Felsőoktatásért Alapítvánnyal. Egerben a Társult Önkormányzatok távoktatási lehetőségeit tártuk fel. A Miskolci Egyetemmel 1998 óta rendszeresen együttműködve különböző alprojekteket vezetünk. Az ózdi távoktatási Phare távoktatási programban informatikai, vállalkozási ismeretek és angol nyelvi képzéseket végeztünk. A Phare Program HU-94.05 1995. évi pályázati alprogramjában is részt vettünk (Távoktatási képzési formák bevezetése az észak-magyarországi régióban).

A Phare Program HU 9705-0201-0014 projektjében, a Távoktatási programcsomagok fejlesztése posztgraduális képzésekhez c. pályázatban felsőfokú szakképzések anyagait dolgoztuk ki. Jelenleg az APERTUS Közalapítvány támogatásával a főiskolai szintű *informatikus könyvtáros alapképzési távoktatási* programcsomag elkészítésén és bevezetésén dolgozunk. Így az informatikus könyvtáros szakon megkezdjük tananyagaink „távosítását”, amelynek eredményeként a nyomtatott tananyagokat távoktatási tankönyvekké és Interneten elérhető tananyagokká alakítjuk. 2001-től a főiskola Intézményi Beruházási Tervében szerepel a távoktatáshoz nélkülözhetetlen Egyéni Tanulást Támogató Virtuális Központ kialakítása, amely a Távoktatási Központ működését támogatja.

Az elektronikus tanulás során az önálló munka válik a legfontosabbá. Ebben az új rendszerben a tanár fő feladata az, hogy személyre szabottan segítse, irányítsa a tanuló tevékenységét, tutorálja a tanulás folyamatát. Nem elég azonban az ismeretszerzés lehetőségének a megteremtése, arról is gondoskodni kell, hogy a diákok visszajelzést kapjanak munkájukról, illetve ellenőrizni kell azt is, hogy megfelelő szinten elsajátították-e a tananyagot.

Távoktatási projektjeinket a tanuló központú képzésszemlélet jellemzi, csakúgy, mint az oktatástechnológiai, és számítógépes multimédia-oktatóprogramjainkat. Ennek során:

- információkat gyűjtünk a célcsoportról a fejlesztéshez;
- meghatározzuk a képzési célokat;
- kidolgozzuk a kurzus modelljét;

- kialakítjuk a képzési tartalom moduláris rendszerét;
- a célcsoporthoz igazítjuk a példanyagot;
- meghatározzuk a tutori és teletutori teendőket;
- hatékony ismeretátadási módszereket ajánlunk;
- bemutatjuk a tanulói interaktivitás kialakításának módszereit, és az alkalmazás körülményeit;
- folytonos minőségbiztosítást végzünk.

A Nyitott Képzési-és Koordinációs Központban a különböző projekteket (távoktatási, továbbképzési, pályázati) a *Virtuális Campus* támogatja, amely távoktatási informatikai és logisztikai részleggel, videokonferencia-szolgáltatással, és multimédia-kutatólaboratóriummal rendelkező szervezeti egység. A kontaktórák megtartására, valamint a számonkérések elektronikus lebonyolításához a Hell Miksa Hallgatói Információs Központ áll rendelkezésre.

Helyzetkép

A távoktatás jelenleg a Médiainformatika Intézetben informatikus könyvtáros alapszak képzésben folyik. A távoktatáshoz szükséges feltételek a Líceum épületében, a toronyban adottak. A Médiainformatika Intézet egyik legfontosabb sajátossága a szoros kapcsolat hazánk és Európa legjelentősebb távoktatási szervezeteivel és intézményeivel, ami a korszerű, színvonalas és gazdaságos tevékenység nélkülözhetetlen feltétele.

A Nyitott Képzési és Koordinációs Központ (NyKKK) keretén belül működő Távoktatási Központ koordinációs, információs és módszertani központ szerepét kívánja betölteni, közvetítő ügynökségként segítséget az oktatás és képzés résztvevőinek és szervezeteinek az alábbiakban:

- A központ fókuszálva igyekszik összefogni az oktatás és képzés különböző területein és formáiban fellelhető, az új tanulási módszerek és technikák bevezetésére irányuló erőfeszítéseket. Az NyKKK információs és koordinációs központként kíván működni azzal a céllal, hogy hatékonyan segítse a térség oktatási lehetőségeinek fejlesztését és elterjesztését;
- az oktatási és képzési programok fejlesztésének és terjesztésének koordinálása az egrí Eszterházy Károly Főiskolán, és annak társintézményeiben;
- információk biztosítása ezen tevékenységek hatékonyságának fokozásához;
- a korszerű, újító jellegű tanulási módszerek és kommunikációs és információs technológiák bevezetésének támogatása;
- rugalmas tanulási környezet és lehetőségek kialakítása;
- aktív hálózati együttműködés más regionális központokkal és partnerintézményekkel a programfejlesztés és -terjesztés terén, nemzeti és nemzetközi szinten.

A Központ tevékenységét rektorhelyettes irányítja. A Főiskola a távoktatási tagozat, illetve az intézményben folyó továbbképzések, szakképzések, szakvizsgák koordinálására működteti a Nyitott Képzési és Koordinációs Központot.

A Központ feladatköre:

- távoktatás, továbbképzések, szakképzések, szakvizsgák szervezése, és az ezekkel a tevékenységekkel összefüggő adminisztráció végzése;
- a képzések marketingtevékenységének kidolgozása és végzése;
- a képzés gazdasági ügyeinek intézése;
- a képzések logisztikai tevékenységének szervezése és koordinálása;
- az intézmény pályázati tevékenységének koordinálása, adminisztrációs feladatainak végzése.

A Központnak jelenleg nincs főállású munkatársa, de az együttműködő belső és külső munkatársak száma meghaladja az ötvenet. Önálló iroda sincs, de videokonferenciaterem, multimédia-kutatólaboratórium, távoktatási informatikai és logisztikai részleggel rendelkezünk, valamint nagyszámú előadóteremmel van a Médiainformatika Intézetben. A több mint száz millió forint értékű informatikai eszközöket üvegszál és három ISDN vonal köti össze a külvilággal.

Jövőképünk, további tervek

Esettanulmányok

A távoktatási projekt általános célkitűzése a térség felnőttoktatási tevékenységének hatékonyabbá tétele, színvonalának emelése, ennek révén a humán erőforrások fejlesztése korszerű, távoktatási formára épülő, hálózati együttműködést megvalósító programokkal:

- Szoros kapcsolatot kívánunk kiépíteni a Nemzeti Távoktatási Tanáccsal, ezáltal részt venni a koordinált regionális távoktatási központok hálózatának munkájában.
- Hivatalosan is fel kívánjuk venni a kapcsolatot a magyarországi felsőoktatási távoktatási műhelyekkel.
- Folytatni kívánjuk a távoktatás legmagasabb grémiumában a tevékenységünket (MAB).
- Fel kívánjuk venni a kapcsolatot a legátfogóbb európai távoktatási szervezet, az EDEN (European Distance Education Network) titkárságával.
- A Központ szoros kapcsolatban kíván együttműködni a BME Nyitott és Távoktatási Laboratóriumával, amely a multimédiával és távoktatással foglalkozó PhD alprogramba kapcsolódott doktoranduszok kutatómunkájának ad keretet.
- Részt kívánunk venni az Európai Unió számos programjában (PHARE, TEMPUS, LEONARDO, MINERVA), a nyitott szakképzési és pedagógus-továbbképzési programokban.
- Az infrastruktúra fejlesztése a távoktatási programok hatékonyabb terjesztésére alkalmas hálózat létesítése érdekében. Távoktatási Inkubációs Központ létesítése és működtetése a térségben (Salgótarján, Miskolc, Budapest). Az Észak-Magyarországi Regionális Távoktatási Központtal együttműködő konzultációs központok üzemeltetése.
- Az európai integráció előkészítésének támogatása, az európai távoktatási hálózat tevékenységébe való aktív bekapcsolódás; felkészülés az EuroStudy Centre Hálózathoz való csatlakozásra.
- A régió gazdasági tevékenysége szempontjából fontos képzési lehetőségek megteremtése, oktatási kínálat bővítése Európai Tanulmányok területén.
- A régió felnőttoktatási színvonalának emelése, a minőségbiztosítás fontos elemeként a partnerintézmények távoktatási szakembereinek képzése, továbbképzése.
- A teljes élethosszon át való tanulás jelentőségének és lehetőségeinek megismertetése a régió felnőttképzési programjainak célcsoportjaival: vállalkozókkal, munkavállalókkal és munkanélküliekkel.